

Яковчук Сергій Віталійович,

доцент кафедри вогневої підготовки
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук

ФОРМИ ВЗАЄМОДІЇ СЛІДЧОГО З ОПЕРАТИВНИМИ ПІДРОЗДІЛАМИ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ СЕРІЙНИХ УБИВСТВ

Форми взаємодії – це способи співробітництва, що забезпечують узгоджений характер діяльності, конкретні способи зв'язку між взаємодіючими суб'єктами. Уточнюючи це визначення, вчені-юристи зазначають, що форма взаємодії як спосіб організації містить у собі комплекс способів і прийомів взаємодії, систему зв'язків і правовідносин взаємодіючих суб'єктів [1, с. 6].

Чинне кримінальне процесуальне законодавство України встановлює дві форми опосередкованої взаємодії слідчого із оперативним працівником на стадії досудового розслідування – дача доручень оперативному працівникові для проведення окремих слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій [ст. 40, 2] і дача окремих доручень про проведення тих чи інших дій в іншому територіальному підрозділі [ст. 218, 2].

Однак взаємодія між слідчими та оперативними підрозділами починається ще на етапі коли працівники підрозділів поліції отримали заяву або повідомлення про кримінальне правопорушення.

З урахуванням думок науковців, вважаємо за доцільне виділити три основні етапи організації взаємодії між слідчим та оперативними підрозділами:

Перший етап взаємодії починається до початку кримінального провадження;

Другий етап – взаємодія, що відбувається на початковому етапі розслідування;

Третій етап – взаємодія, що відбувається на подальшому етапі кримінального провадження.

Кожен із зазначених етапів взаємодії має свої загальні та спеціальні форми організації.

Підґрунтям для класифікації форм взаємодії між слідчим та оперативними підрозділами є по-перше її процесуальне закріплення. Тому виходячи з вимог чинного законодавства, можна виділити такі її форми:

взаємодія, факт і результати якої підлягають обов'язковій фіксації у протоколі процесуальної дії;

взаємодія, факт якої підлягає обов'язковій фіксації в процесуальному документі – протоколі слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій, а результати фіксуються у більшості випадків на розсуд слідчого;

взаємодія, результати якої фіксуються в інших документах згідно зі ст. 99 КПК України (наприклад, висновки ревізій, схеми тощо) [2];

взаємодія усного характеру, яка не підлягає процесуальній фіксації, зокрема висунення спільних версій та обговорення напрямків розслідування злочину;

взаємодія під час планування розслідування злочину.

Окремою групою форм взаємодії між слідчим та оперативними підрозділами слід виділити ті, що склалися в практиці правоохоронних органів, залежно від її мети:

взаємодія апаратів слідства, карного розшуку та чергових частин під час виїзду на місце події;

взаємодія слідчих підрозділів і апаратів карного розшуку в період роботи по гарячим слідам, по розкриттю неочевидних злочинів минулих років;

взаємодія слідчого і органів поліції при вирішенні питання про відкриття кримінального провадження за матеріалами апаратів кримінального розшуку;

взаємодія слідчого і оперативних працівників в групах, що створюються під час розслідування складних та трудомістких проваджень [3, с. 85].

Враховуючи зміни, що відбулися у кримінальному процесуальному законодавстві форму взаємодії щодо вирішення питання про відкриття кримінального провадження слід сформулювати наступним чином: взаємодія слідчого із працівниками кримінальної міліції, які попередили, виявили кримінальне правопорушення або ведуть досудове розслідування.

Також форми взаємодії слідчого з оперативними працівниками доцільно розглядати у послідовності роботи із джерелами інформації про злочинну подію та особу, яка вчинила злочин: під час виявлення, фіксації, дослідження, оцінки та використання слідової інформації.

Додатковою формою взаємодії слідчого з оперативними працівниками є організаційна форма. Вона є похідною від процесуальної і нерозривно з нею пов'язана [4, с.258]. Щодо взаємодії слідчого з оперативно-розшуковими органами та іншими службами

поліції, то до однієї із організаційних форм такої взаємодії належить: створення слідчо-оперативних груп і оцінка результатів такої взаємодії, узгоджене планування слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій.

Що стосується такої форми взаємодії як організаційна, то слід зазначити, що вона виражається у створенні слідчо-оперативної групи та організації її діяльності.

Наступна форма зазначеної взаємодії – спільне планування роботи слідчих та оперативних підрозділів із розкриття й розслідуванню конкретних злочинів.

Враховуючи вищевикладене, а саме класифікацію та зміст форм взаємодії слідчого та оперативних підрозділів, можемо визначити види останньої.

Так види взаємодії слідчого з оперативними працівниками можна класифікувати за галуззю використання результатів зазначеної взаємодії.

– в рамках процесуальних дій: взаємодія під час слідчих (розшукових) дій; взаємодія під час негласних слідчих (розшукових) дій;

– за колом взаємодіючих суб'єктів: взаємодія слідчого зі працівниками карного розшуку; взаємодія слідчого з працівниками департаменту протидії наркозлочинності; взаємодія слідчого зі працівниками департаменту внутрішньої безпеки Національної поліції; взаємодія слідчого зі працівниками кіберполіції.

– залежно від етапів проведення слідчої дії: – взаємодія під час підготовки, під час проведення слідчої дії та під час аналізу її результатів;

– взаємодія практичного (дієвого) або теоретичного характеру.

Список використаних джерел

1. Взаимодействие следователя, оперативного работника уголовного розыска и эксперта-криминалиста при установлении лица, совершившего квартирный кражу: учебник / Вологин С. М., Лопушной Е. Л., Сивачев А. В. Москва: ВНИИ МВД СССР, 1989. 80с.

2. Кримінальний процесуальний кодекс України, Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Кримінального процесуального кодексу України»: чинне законодавство з 19 листопада 2-12 року: (офіц. текст). К.: Поливода А.В., 2012. 382 с.

3. Вопросы раскрытия и расследования пре ступлений: сборник научных трудов / под ред. В. М. Мякишева. Москва: Академия МВД СССР, 1982. 163 с.

4. Судебно-следственные ситуации: психолого-криминалистические аспекты: монография / Гавло В. К., Клочко В. Е., Ким Д. В., под ред. В. К. Гавло. Барнаул: Изд-во Алт. ун-та, 2006. 226 с.

5. Криміналістика : підручник / В. В. Пяковський, Ю. М. Черноус, А. В. Іщенко, О. О. Алексєєв та ін. Київ: Центр навч. л-ри, 2015. 544 с.